

govorimo, da je vse to res, kaj smo v našem listu pisali, če ravno oni tajijo, kakor je pač njihova stara navada. 1. Tisti dan, ko so imeli moške iz Veličan, Brebrovnika in Litmerka krščanski nauk, ste rekli, da so še vas povsod radi imeli, samo tukaj vas napadamo; tukaj so tako hudobni ljudje. 2. Pisali ste, da služite vsako nedeljo in vsak praznik večernice. Tega mi tudi ne tajimo, pa to je čudno, da ste jih že parkrat opravili v jutro po rani maši. No, če tudi to velja, pa naj bo, saj potem tudi mi lahko tako napravimo. Če mladina, ki v jutro k maši ne utegne iti, slobodno popoldan doma ostane, pa naj bo doma tudi drugokrat, saj je to vse eno, kakor je vam vse eno, večernice popoldan ali v jutro. Zakaj pa je toliko kreganja, če naši mladi ljudje k drugim cerkvam k pozni maši hodijo, ko pa je doma nimajo in še teh ubogih večernic jim ne privoščite. 3. Da niste nikdar v Vogričevcih na gostovanji bili in zato tudi niste mogli reči, da imate samo enega farmana, je zopet samo vaša navadna laž, s kakoršno se dajo kratkovidni ljudje za nos voditi. Res, to ni bilo ravno v Vogričevcih, pa v tisti občini je vendar bilo in je pač to vse eno, ali se kaj zgodi pri Svetinjah ali v Mihalovski občini, ker so Svetinje v Mihalovcih, kakor so Prnožlavci, kjer ste bili na gostovanji in ste tiste besede izrekli združeni z Vogričevci. Natanko povedano, je to bilo na gostovanji Antona Škrjanca. Ni se ženil od Svetinj v Prnožlavce? Seveda bode pa to zopet tajili, če ravno smo mi še tisti teden to zvedeli, kaj ste tam modrega govorili. Radi bi vam še povedali več, pa si prihranimo za drugokrat, ker vemo, da radi „Štajerca“ prebirate, saj je eden naročnik že rekel, da vas bo nagovoril, naj bi mu ga pomagali plačevati, ker ve, da ga vi prej berete nego on. Tudi bi vam svetovali, naj bi drugokrat vendar začeli z lovljenjem podpisov pri tistih, ki so vam najbližji in vas najbolj ljubijo, to je pri svoji kuharici Zefi, ker ste to zadnjič pozabili storiti, ko ste zveržili izjavo za „Naš Dom“ in jo potem razposlali po fari. Kar sami spišete, to vam kuharica že lahko potrdi in svoj pečat gor vdari, drugi pa itak potem za njo potrdijo, saj vejo, da je ona za vami prva oseba v fari! Samo dosti ne pravite o sramotilni pisavi, ker bomo vam mi natanko dokazali, da „Štajerčeva“ pisava ni bila sramotilna, ampak so sramotilne za vaš stan in za vsakega poštenega človeka, vaša mnoga dejanja. Za vsaj vam povemo samo to, da se lastna hvala po lastni valja in da tisti naj ne meče po drugih kamenja, kateri sam stanuje pod glažovnato streho.

Iz Bizeljskega. Dragi „Štajerc“. V predzadnjem umazanem mariborskem glasilu sem bil od dobro poznanega dopisuna prav umazano za voljo Tebe, dragi „Štajerc“ napaden. Ti grdi dopisun in klerikalec od glave do glave, ali te ni sram, da tratiš lepe dneve s tako umazano čečkarijo. Morda te to grize, ti privandranec, da ima naš „Štajerc“ toliko naročnikov na Bizeljskem. „Fihposovi“ pa ginejo, kakor kafra. Kako vendar upaš lagati, da ima „Fihpos“ na Bizeljskem desetkrat več naročnikov, kakor „Štajerc“. Kje so ti naročniki. Razven par „Fihposovih“ devic

in farških tercijsk itak nihče ne bere pri nas niti ne „Doma“, niti „Gospodarja“. Kdo pa plačuje in naročuje „Fihposa“? Farovž jim plačuje svoj farški list. Saj vemo radi česa. Ti dopisunček mene sedaj napadaš, ko sem od doma proč, seveda, ker se prej nisi upal s svojim surovim maslom pod klobukom na solnce, ker bi ti znal jaz prehitro stopiti na noge. Sicer še ni prepozno! Vam gospod učitelj tretjega razreda Bizeljske šole pa priporočam, da bi se tistih, ki največkrat Vaše časnike berejo, varovali. Ravno ti so Vaši največji sovražniki. Gospod veste, kakor pregovor pravi: „Varuj se bika spredaj, konja od zadej, a klerikalca okol in okol!“ — A ti dopisun pazi, da se drugič ne bodeš izdal za Bizeljskega „opazovalca“, ker si prav za prav na Bizeljsko privandranec. Vam dragi moji somišljeniki pa kličem: „Razširjajte „Štajerca“ proti jugu, a jaz ga hočem vstrajno proti severu, ker le „Štajerc“ je list, kateri nas drami iz spanja, kateri nas vabi iz klerikalne neumnosti farovških podreptnikov!“ A vedi dopisunček, da jaz nisem nobeden „Pustaček“, temveč jaz sem — Jože Privršek, nekdanji napredni Bizeljanec, sedaj na Nemškem. Prikaži se ti tako s tvojim imenom, ako se upaš!

Razne stvari.

Župnik Murkovič in — krst. Pri Sv. Barbari v Haložah „pase duše“ znani župnik Murkovič. Čez njega smo dobili več dopisov od njegovih faranov in sicer z jako zanimivimi podatki. Čakali smo dolgo, misleč, da si bode ta gospod vendarle enkrat spremislil svoje postopanje, a vse zastoj! Iz enega teh dopisov hočemo posneti to-le: „Bil sem pri pridigi, ljubi „Štajerc“ in se jako čudil, kaj je prišlo Murkoviču zopet na pamet. Zmislil si je novo dačo ali štibro. Ojstro je namreč že dvakrat zapovedal, da ne bode nobenega nezakonskega otroka drugače krstil in zapisal, dokler ne bode botra plačala pet goldinarjev v kazni. Kdo je dovolil župniku, nalagati tako kazen? Ali ni nezakonski otrok tudi človeško bitje? Ali je otrok temu kriv, da je moral priti na svet, ali je botra temu kriva? Ponesrečene sirote, katere porodijo nezakonske otroke, sedaj ne dobijo nikjer botre, seveda 5 goldinarjev je za kmečke razmere veliko denarja. Ne, Bog ne daj, da bi jaz zagovarjal nezakonsko ljubezen, toda jaz mislim, da bi dober krščanski nauk mnogo več koristil, kakor kazen v denarju. Proti meni je nekoč neki fant, ko sem ga opozarjal, da je nevarno ponočevanje, vskliknil: „Kaj to, saj imam 10 goldinarjev, 5 dam botri za pot, 5 jih dobi fajmošter, kakor zahteva za krst, pa je dobro!“ — Tako piše farman Sv. Barbare v Haložah. A še več! Pred par meseci je nosila neka kmetica iz barbarske fare nezakonskega otroka na krst. Ta kmetica je iz jako poštene hiše in se je usmilila siromaškega otroka meneč, da mora ta nedolžni črviček vendarle biti tudi krščen, čeprav sta njegova mati in oče grešila proti cerkvenim postavam. Ko je prišla v farovž, je župnik otroka krstil, a za-

pisal ga je po svoji lastni pomoti kot zakonskega. Pred kratkim se je pa zvedelo, da je bil otrok nezakonski in župnik je o tej pošteni gospodnji pridigoval in rekel iz prižnice, da sicer noče njenega imena imenovati, toda govoril je tako, da je vsak vedel, na koga meri njegova govorica. Koj po maši je šla gospodinja v farovž in je tam izjavila z „babico“ vred, da ni hotela nezakonskega rojstva njej tujega otroka prikriti. Župnik pa zareži nad njo: „No, pa boš plačala 5 goldinarjev, ker je bil otrok, ki si ga prinesla na krst, nezakonski in daljnih 5 goldinarjev pa za novo kaznen, ker nisi povedala, da si botra nezakonskega otroka! Kmetica ni imela denarja in je žalostna odišla iz farovža. Pred kratkim je bil sin te kmetice z neko kmečko hčerjo trikrat oklican in nihče se ni oglasil, da bi bil temu zakonu nasprotoval. Mladi ženin pride v farovž prosit župnika, da bi ga poročil. In župnik Murkovič? „Ne, jaz te prej ne poročim, dokler ne dobim od tvoje matere 10 goldinarjev, 5 goldinarjev za kaznen, ker je prinesla nezakonskega otroka kot botra na krst, 5 goldinarjev pa, ker mi ni povedala odločno, da je bil otrok nezakonski!“ — To se pravi, ženin, čeprav si ti popolnoma pri celi stvari nedolžen, čeprav mati ni ničesar zakrivila, vloži 10 goldinarjev kazni v župnikov žep, drugače ti ne podeli zakramenta svetega zakona. — In ta pošten ženin, iz poštene kmečke hiše je moral do „kaznen“ zares plačati, ker bi ga drugače Murkovič ne bil zaročil. Plačal je seveda celo svoto 10 gld. (pred pričami!), ker se je bal, da ga ne bi župnik pred vsemi gosti, katere je povabil, — osramotil. Zopet smo zvedeli, da je Murkovič odločno zaukazal, da mora prinesiti nezakonska mati svojega otroka sama na krst. To se je tudi zgodilo. Taka sirota, katera že ima itak dovolj trpeti od svojih domačinov, toraj mora vstati iz svoje postelje in iti z otrokom v farovž. Ali to ni jako nevarno? Vstati pa mora seveda že par dni po porodu. Prišedša v farovž, mora pustiti otroka tam — tako se je zgodilo zadnjč — in mora iti zopet par ur daleč po botro. Toda ljubeznivi župnik Murkovič jej vendar dovoli, da ji ni treba iti po botro, temveč da si lahko vzame za botro — farovžko deklo. Priobčili smo to in opustimo o tem vsako opazko, da pa bode o krstu in ljudskem denarju dobil Murkovič v kratkem drugi poj, zato bomo skrbeli po drugem potu!

Moravski vrh pri Mali nedelji. Anton Štupica, trgovec in gostilničar v Moravskem vrhu pri Mali Nedelji, tako se je podpisal v „celjski klerikalni žabi“ ta „vrl“ Slovenec pod dopisom, kateri je poln napadov našega lista in poln izvanrednega sovražstva do ptujskih obče spoštovanih trgovcev. Seveda napada tudi ta vrli gospod Štupica našega dopisnika iz Male Nedelje. On piše:

„Sploh pa ljudje takozvanega grofa Szaparija tukaj vobče poznajo kot človeka, ki ni bil in ne bo nikdar mogel izpodkopavati poštenim ljudem poštenega imena, pa tudi „Štajerc“, ko bi bil le ko-

ličkaj pošten list, bi se zahvalil za take dopisnike, samo „gliha vkup štriha“.

Na tako pisarjenje ne bomo zgubili ne ene besede za obrambo, ker smo prepričani, da vedo pač vsi spodnještajerski kmetje, ali je to resnica, ali ne. Pokazati pa hočemo našim cenjenim bralcem, na kateri strani je iskati poštenosti. Imenovani Štupica je pred leti začel svojo trgovino. Nesreča pa je hotela, da je bil zabredel, tako, da mu je bilo treba napovedati konkurs. Dolgov je imel več, kakor premoženja, a te dolge je bil večinoma nakopičil pri istih gospodih, katere sedaj nazivlja z imenom „nemčurji“. Ko mu je šla huda, je ta gospod Štupica letal od enega do drugega teh gospodov, da bi se z njimi poravnal in ti gospodje so mu popustili mnogo in mnogo od dolgov, ter mu privolili, da sme plačati samo nekatere procenete od dolga, češ, siromak, zadela ga je nesreča, katera danes ali jutri lahko zadene tudi tega ali drugega trgovca. Tako se je po milosrčnosti rešil Štupica iz svoje zadrege in obljubil je tem gospodom in dalsvojo častno besedo, da bode po otvoritvi svoje nove trgovine zopet kupoval, pri teh gospodih, da bode potem s tem vsaj neko liko popuščene ga dolga zopet povrnil. Štupica pa piše:

„Ravno taka laž je pa tudi, ker mi predbica, (namreč dopisnik), da bi jaz vžival kak kredit, kajti jaz kupujem blago proti gotovemu plačilu ter je moje posestvo in imetje brez vsakih bremen, ako pa sem kredit nekda vžival, sem ga pa tudi moral pošteno plačati, in me danes toraj ne najdete v nikakšnih knjigah zapisanega.“

Seveda ne zapisanega, ker se ti je dolg popustil, ker se ti je dolg daroval (šenkal)! To popuščanje pa, to darovanje je Štupica, angeljsko čisti poštenjak sedaj lepo poplačal z imenovanim dopisom! Gospod Štupica, ko se ti je tako pomagalo, si pozabil, čeprav si dal tvojo častno besedo, da bodeš zopet s nakupovanjem povrnil vsaj nekaj popuščene ga dolga na tiste, kateri so te podpirali, zdaj jih blatiš in osramuješ v javnem časopisu. Kdo je pošten „Štajerc“, njegov dopisnik ali pa Anton Štupica, trgovec in gostilničar v Moravskem vrhu pri Mali Nedelji? Kmetje, razsodite sami!

Spodnještajerski kmečki poslanci. Ko se je zadnjč stavil predlog v zbornici, da bi se dala podpora siromakom v Slovenjemgradu, katere je zadela vsled velikega požara taka grozna nesreča, glasovali so vsi (izvzemši enega) zastopniki kmetov na Spodnjem Štajerskem proti tej podpori. Edini Robič je bil za podporo! To so vrli Slovenci, saj nam je znano, da je zadela ta nesreča tudi dovolj ljudi slovenske krvi. Kaj ne, „svoji k svojim?“ Nasprotno pa darujejo vsa nemška društva brez izjeme, koliko jim je najbolje mogoče za te reveže, vsi nemški poslanci so glasovali za podporo! Klerikalec pač svojemu bližnjemu noče pomagati, ako ga je zadela nesreča, naj si bode bližnji te ali druge narodnosti. Seveda, ako bi bil

kdo zahteval za farške kuharice penzijo, potem bi pač vsi spodnještajerski klerikalci kričali: „Le, dajmo, le dajmo za „prijateljice“ naših črnih — volinih agentov!“

Pobiranje med kmeti. Duhovniki vsako leto pobirajo med kmeti različne pridelke, a vendar dobijo dovolj plačila za svoje malo delo od države in je zbirca že skoraj povsodi spreračunjena v denarje. Konjedercom (sintarom) pa, kateri imajo težavno in gotovo neljubo delo, se zbiranje krme i. t. d. zabranjuje. Kmet, daj raje imenovanim, kakor pa farju!

Dohtorji in duhovniki. Neki prijatelj našega lista nam piše med drugim to-le: „Že več let imam opraviti z dohtarji in farji, zatoraj jih vse prav dobro poznam in tudi imam najbrž pravo sodbo o njih. Tudi med tema dvema stanovoma se najdejo pošteni ljudi od pet do glave, tudi med njimi so zares najti gospodje, kateri nas kmete ljubijo. Tako imamo mi prav pridnega gospoda župnika, kateri že živi nad 30 let med nami. On nam je, da se tako izrazim, nekak oče! Vsaki čas ima dober svet ali dober nauk za nas. Ljubeznivega starčka vsi ljubimo, a on nam prav goreče povrača našo ljubezen. Nekoč sem imel tudi z nekim dohtarjem opraviti, i njega sem spoznal kot blagega moža. Bil je ta dohtar — sicer Nemec — za mene Slovenca prav izvrsten zagovornik in mi ni nič kaj mnogo za to računil. Moral sem nekaj plačati, a dal sem rad, ker mi je bilo pomagano. To ti pišem, dragi „Štajerc“, kot tvoj prijatelj in naprednjak. J. P.“ (Opomba uredništva: Dragi J. P. priobčili smo Vaše pismo, ker se nam tako nekako zdi, da nas niste prav razumeli. To pa smo storili tem raji, ker hočemo zabraniti, da bi se to zgodilo še drugod! Vedite, da mi nismo bili nikdar proti pravemu dušnemu pastirju, toraj proti takemu, kakor ga Vi omenite. Nikdar tudi nismo bili proti poštnemu stanu „dohtarjev“ sploh. Ako pa bičamo in tam izrazke teh stanov, ako krtačimo brezmačajne farje, ako udrihamo po takih „dohtarjih“, ki zares kmeta samo gulijo, potem je to storjeno samo kmetu v prid! Mislimo, da ste nas razumeli? Z Bogom!)

Našim cenjenim odjemalcem! Vse tiste, ki še imajo plačati zaostanek, uljudno prosimo, da nam pošljejo dolžno nam svoto, ker bi jim drugače morali pošiljatev lista ustaviti. Toda brez zamere! Z Bogom!

Zunanje novice.

Revolucija na Hrvaškem. Plameni silnega upora na Hrvaškem švigajo vedno višje in višje. Ječe, izjemno stanje, nagli sod, vislice obešena trupla in s krvjo nasitena zemlja, to so izrazi madžarske pravičnosti, madžarske kulture, sezidane v dolgih stoletjih. Dobro je, da nastopa ta madžarska kultura črno sedaj v časih pogodbenih razprav, v časih, ko se zanima naša zunanja politika za zmešnjave na Balkanu. Na tisoče ljudi že tiči po ječah in še ni konec aretovanja. V Zagrebu že ni hiše, iz katere bi bil kdo v ječi. In vedno še letajo banovi (ban

je na Hrvaškem cesarjev namestnih [deželni predsednik]) biriči po noči in po dnevi po hišah in vlačijo največkrat popolnoma nedolžne ljudi v zapor. Banovi ljudje bi radi narodovo nevoljo odvrnili od bana in jo osvedočili nad Madjare. V ta namen hodijo med Hrvate in govorijo, da ban ni ničesar kriv, samo Madjari so krivi in da bi bilo treba nad Madjare udariti. Tako mislijo, da se jim bode posrečilo madžarski narod proti Hrvatom dvigniti in rešiti bana. Hrvatje seveda pa si nočejo na te limanice vستي. V Zagrebu stanujoči Madjari imajo svoj naroden dom na Zrinjskem trgu, a tam ni bila ne ena šipa razbita. V hrvaškem Primorju so se zopet vršili veliki nemiri, tako v Karlobagu, v Dragi, kje so ljudje že začeli razdirjati železniško progo in jih je moralo vojaštvo razgnati — v Hreljinu in v Zlobinu, kjer je tudi moralo priti vojaštvo na pomoč, ker je narod razdiral železniško progo. V Spletu je velika množica Hrvatov zahtevala, da se mora s parnika „Zagreb“ odstraniti madžarska zastava. Neki potnik je zastavo snel in jo vrgel med množico, ki jo je raztrgala. Iz Dubrovnika so škof, razne korporacije in ženstvo brzojavno prosili cesarja, naj odredi kar treba, da nastanejo na Hrvaškem druge razmere. V Zagrebu so včeraj teden ljudi madžarskega poslanca dohtarja Tomasicha na cesti opljuvali. Vse te nemire je zakrivil ban Khuen Hedervary, a bili so že davno v ljudstvu zreli za izbruh, ker izvirajo iz glada in političnega zatiranja Hrvatov. Ogri so pač brezsrčni napram vsem drugim narodom. Tudi Nemci, ki žive med Ogri imajo od njih mnogo trpeti. Tako je bilo v prejšnjem tednu v Križovacu ustreljenih čez 40 kmetov. Več jih je bilo obešenih. Bog daj, da bi vladal na Hrvaškem zopet mir, Bog daj, da bi se stališče ubogim kmetom in teptanemu ljudstvu zboljšalo!

Nadškof Kohn. Olumučki nadškof Kohn, je pač imel čast čitati svoje ime v skoraj vseh avstrijskih časopisih. Seveda v klerikalnih ne, ker ti ne smejo resnice pisati. Sicer ta katoliški nadškof ni vreden, da bi se bavili na dalje z njim, a vendar hočemo, da bodejo bralci „Štajerca“ tudi o njem kaj zvedeli, njemu posvetiti par vrstic. Kdo je ta nadškof? Kohn je nadškof, kateri ima na leto več sto tisoč kron dohodka, on je tisti nadškof, kateri ima posestvo, ki je na milijone vredno, on pa je tudi tisti nadškof, ki je pred kratkim par siromakov, kateri so v njegovem gozdu pobirali suhe veje, ki niso imele morda vse vkup niti par krajcarjev vrednosti, izročil sodnji, češ, kaznujte te tolovaje, ki so meni — „siromaškemu“ nadškofu za par krajcarjev škode napravili. Farški žep in konjsko črevo, kedaj bodeta polna?

Srečen mož. Pač vsakdo med nami pozna vrečico (žaklec), s katero hodijo mežnarji pri vsaki maši po naših cerkvah ter jo pomolijo vernikom. Navadno je to lična torbica iz rudečega žameta na dolgem drogu. Na Nemškem pa so nekateri kraji, kjer te „bisagice“ ne poznajo. Tako je prišel, kakor poroča magdeburski list, iz goratih krajev neki stari delavec obiskat svojega brata v Heiligenhafen. Šel je seveda tudi k maši in tam je videl, kako je prišel mežnar